

TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR ' KİTABI

3

Editörler
Ökkeş Nariç
Hasan Kaya
Tuncay Murat Atal
Emine Güzel

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

TOPLUMSAL ARAŞTIRMALAR KİTABI-3

© 2025, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 431

Araştırma-İnceleme: 39

e-Kitap ISBN 978-625-6063-98-3

Sertifika No: 52315

Yayın Tarihi: İstanbul, 2025

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Editörler: Ökkeş Narinç, Hasan Kaya, Tuncay Murat Atal, Emine Güzel

Bölüm Yazarları: Fatma Ulutürk, Hasan Kaya, Hülya Küpçüoğlu, Mehmet Oğuzhan Kuşoğlu, Ökkeş Narinç, İsmail Hanif, Selma Elyıldırım

Mizanpaj: DBY Ajans

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr
Tel.: +90 212 526 98 06

İçindekiler

Sunuş..... 7

SOSYAL BİLİMLER

Uzaktan Çalışma Uygulamalarının Çalışanların Performansı,
Motivasyonu ve İş Stresine Etkileri..... 11
*Impact of Remote Working Applications on Employee
Performance, Motivation and Work Stress*

Fatma ULUTÜRK

Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde Karadağ..... 39
Montenegro In Evliya Celebi's Seyahatname

Hasan KAYA

Bir Koleksiyoner Portresi; Orhan Karadoğan..... 53
A Portrait of a Collector; Orhan Karadoğan

Hülya KÜPÇÜOĞLU

Kafkaslardan Balkanlara “Kızan” Kelimesinin Sertüveni..... 63
*The Adventure of The Word “Kızan” From The Caucasus to The
Balkans*

Mehmet Oğuzhan KUŞOĞLU

Savaş Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme: I. Kosova Meydan
Muharebesi (1389) 99

An Evaluation on The History of War: I. Battle of Kosovo (1389)

Ökkeş NARİNÇ - İsmail HANİF

Bir Güç ve Kimlik Şekillendirme Aracı Olarak Dil 121

Language as a Tool For Power and Identity Shaping

Selma ELYILDIRIM

D. H. Lawrence'ın Lady Chatterley's Lover Romanında Dil
Kullanımı Aracılığıyla Sosyal Sınıf Ayrımı 141

Social Class Distinction Through Language Use In Lady

Chatterley's Lover by D. H. Lawrence

Selma ELYILDIRIM

Sunuş

UTAK Uluslararası Toplumsal Araştırmalar Topluluğu farklı disiplinlerden araştırmacıların ortak bir amaç için bir araya geldiği, bilimin disiplinlerarası yapısını en iyi yansıtan yurt içi ve yurt dışında kongreler düzenleyen bir oluşumdur.

Farklı disiplinlerin yer aldığı kongreler (Spor Bilimleri, Sosyal Bilimler, Eğitim Bilimleri, Turizm ve Gastronomi, Güzel Sanatlar ve Mühendislik Bilimleri) yüzlerce bilim insanının ve genç araştırmacının katıldığı bilim şölenleri olmuştur. Çok sayıda bilimsel araştırmaların sunulduğu kongrelerde alanında uzman araştırmacıların bir araya geldiği çalışmalar ortaya çıkmıştır. Toplumsal Araştırmalar Merkezinin paydaş olarak merkezinde olan bu kongrelere pek çok üniversite ve kurum paydaş olarak katılmakta, başta akademik çevre olmak üzere toplumun bütün tabakalarında karşılık bulacak başarılı çalışmalara imza atılmaktadır. Her organizasyonda Türkiye ve dışından daha çok bilim insanının iştirak ettiği kongrelerin bildirimleri özet bildirimler olarak yayımlanmaktadır.

UTAK ilk kongresini 4-6 Mart 2022 tarihlerinde Erzurum'da yüzyüze, ikinci kongresini 23-25 Aralık 2022 tarihlerinde Ankara'da çevrimiçi, 17-19 Kasım 2023 tarihlerinde Ankara'da yüzyüze-çevrimiçi, 27-30 Kasım 2024 tarihlerinde Karadağ'da yüzyüze-çevrimiçi

ve son olarak 4-8 Şubat 2025 tarihlerinde Bulgaristan’da düzenlemiştir. UTAK’ın yurt dışı ilk kongresi Karadağ (Montenegro), ikincisi Bulgaristan (Filibe) olmuştur.

Toplumsal Araştırmalar Kitabı-3 başlıklı bu eser, UTAK bünyesinde akademi dünyasına sunulan üçüncü yayındır. Toplumsal Araştırmalar Kitabı-3’ün içerisinde; UTAK’ın düzenlediği kongrelerden 2023 yılında gerçekleştirilen 100. Yılda UTAK ve UTAK-Karadağ kongrelerinde özet olarak sunulan özgün çalışmaların gözden geçirilerek, genişletilmiş çalışmalar yer almaktadır. Kitapta; sosyal bilimlerle ilgili; yönetim, ekonomi, finans, tarih, edebiyat, alanlarından yedi çalışma başlığı yer almaktadır.

Yedi yazarın çalışmalarının yer aldığı *Toplumsal Araştırmalar Kitabı-3*’ün bilim dünyasına faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Kitabın hazırlanması dolayısıyla bölüm yazarlarımıza, kitabın okuyucuyla buluşmasında editörlerimize ve DBY Yayınlarına şükranlarımızı sunuyor, kitabın okuyucuya faydalı olmasını diliyoruz.

Editörler

Uzaktan Çalışma Uygulamalarının Çalışanların Performansı, Motivasyonu ve İş Stresine Etkileri

Fatma ULUTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, dr.fatma.uluturk@gmail.com, ORCIDID: <https://orcid.org/000-0002-6104-4483>

Özet: Bu çalışmanın amacı uzaktan çalışma uygulamalarının, çalışanların performansı, motivasyonu ve iş stresi üzerindeki etkilerinin incelenmesidir. Uzaktan çalışma iş yerleri dışındaki ortamlarda tanımlanan işlerin, çalışanlar tarafından bireysel sorumluluklar altında yapılması işlemi olarak tanımlanmaktadır. Uzaktan çalışma, bireylerin öz yeterlilikleri, iş disiplini, yetenekleri, kişisel özellikleri, tecrübesi, çalıştığı ortam ve yöneticilerin tutumlarına bağlı olarak; iş verimliliği, performans ve iş kalitesi açısından bireyler açısından farklı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Ayrıca verimli bir şekilde uzaktan çalışma çalışanların motivasyonunu ve performansını artırırken, diğer tarafta stresin artmasına iş yaşam dengesinin kurulmasını da bireylerin zorlanmasına neden olmaktadır. Özellikle salgın hastalıkları ve afetler döneminde uzaktan çalışmanın zorunlu olarak gündeme geldiği düşünüldüğünde, isteğe bağlı uzaktan çalışma tercih edilebildiği gibi zorunluluklar nedeniyle de uzaktan çalışma gündeme gelebilmektedir. Ayrıca çok sayıda çalışanın olduğu entegre işletmelerdeki uzmanlardan zaman ve mekan

Kaynaklar

- Abou Abdallah, M. (2022). *The Moderating Role of Generation in the Relationship Between Remote Working and Employee Performance* (Doctoral dissertation), Lebanese American University.
- albrychiewicz-Słocińska, A. (2022). Motivational Aspects of Remote Working-a Generation Z Perspective. *Zeszyty Naukowe. Organizacja i Zarządzanie. Politechnika Śląska*, (166), 19-30.
- Armstrong, M. (2009). *Armstrong's Handbook of Performance Management: An Evidence-Based Guide to Delivering High Performance*. Kogan Page Publishers.
- Bouazza, A. B., Ardjouman, D., & Abada, O. (2015). Establishing the Factors Affecting the Growth of Small and Medium-Sized Enterprises in Algeria. *American International Journal of Social Science*, 4(2), 101-115.
- Bucurean, M. (2020). The Impact of Working From Home on Productivity. A Study on the Pandemic Period. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 29(2), 267-275.
- Carlson, R. (2013). *Don't Sweat the Small Stuff at Work: Simple Ways to Minimize Stress and Conflict*. Hachette UK.
- Cavlak, H., & Cebeci, Y. (2018). Kurumsal raporların incelenmesi ve karşılaştırılması. *Journal of Research in Business*, 3(1), 53-76.
- Coulter, C. H. (2006). The Employer's Case for Health Management. *Benefits Quarterly*, 22(1), 23-33.
- Delanoeije, J., & Verbruggen, M. (2020). Between-Person and Within-Person Effects of Telework: a Quasi-Field Experiment. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 29(6), 795-808. <https://doi.org/10.1080/1359432X.2020.1774557>
- Fan, L. B., Blumenthal, J. A., Watkins, L. L., & Sherwood, A. (2015). Work and Home Stress: Associations With Anxiety and Depression Symptoms. *Occupational Medicine*, 65(2), 110-116. doi:10.1093/occmed/kqu181.
- Gagné, M., & Deci, E. L. (2005). Self-Determination Theory and Work Motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331-362. <https://doi.org/10.1002/job.322>
- Grant, C. A., Wallace, L. M., & Spurgeon, P. C. (2013). An Exploration of the Psychological Factors Affecting Remote e-Worker's Job Effectiveness, Well-Being and Work-Life Balance. *Employee Relations*, 35(5), 1-40.
- Grant, C. A., Wallace, L. M., & Spurgeon, P. C. (2013). An Exploration of the Psychological Factors Affecting Remote e-Worker's Job Effectiveness, Well-Being and Work-Life Balance. *Employee Relations*, 35(5), 527-546.

- Gridwichei, P., Kulwanich, A., Piromkam, B., & Kwanmuangvanich, P. (2020). Role of Personality Traits on Employees Job Performance in Pharmaceutical Industry in Thailand. *Systematic Reviews in Pharmacy*, 11(3), 185. DOI:10.5530/srp.2020.3.21
- Duran, C. ve Boz, D. (2021). Kurumsallaşmanın İş ve İşletme Performansına Etkisi. *International Marmara Social Sciences Congress*, 358-362.
- Güler, B. ve Taşlıyan, M. (2022). Psikolojik İklimin Çalışan Performansı Üzerine Etkisinde İşe Adanmışlık Boyutlarının Aracılık Rolü. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 1605-1628. doi:10.29023 /alanyaakademik.982437
- Güzel, D., & Aydın, G. (2021). Covid-19 Döneminde Uzaktan Çalışma Sisteminde İş Performansını Etkileyen Faktörler: Banka Çalışanları Üzerine Bir Uygulama. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 128-133
- Hadi, T. P., Tola, B., & Akbar, M. (2019). The Effect of Transformational Leadership and Work Motivation on Innovative Behavior. *International Journal of Human Capital Management*, 3(2), 100-108. <https://doi.org/10.21009/IJHCM.03.02.09>
- Hatch, M. J. (2018). *Organization Theory: Modern, Symbolic, and Postmodern Perspectives*. Oxford University Press.
- Hirsi, A., ve Salepçioğlu, M. (2019). Sosyal Hizmetler Çalışanlarında İş Doyumunun Örgütsel Bağlılığa Etkisi. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(55), 195-216.
- Jalagat, R., & Jalagat, A. (2019). Rationalizing Remote Working Concept and Its Implications on Employee Productivity. *Global Journal of Advanced Research*, 6(3), 95-100.
- Jiang, L., Zhang, L. J., & May, S. (2016). Implementing English medium instruction (EMI) in China: Teachers' practices and perceptions, and students' learning motivation and needs. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 5(11), 23-39. <https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1231166>
- Joseph, E. (2024). Evaluating the Effect of Future Workplace and Estimating the Interaction Effect of Remote Working on Job Stress. *Mediterranean Journal of Basic and Applied Sciences (MJBAS)*, 8(1), 57-77
- Kapoor, V., Yadav, J., Bajpai, L., & Srivastava, S. (2021). Perceived Stress and Psychological Well-Being of Working Mothers During COVID-19: A Mediated Moderated Roles of Teleworking and Resilience. *Employee Relations: The International Journal*, 43(6), 1290-1309. DOI: 10.1108/ER-05-2020-0244

- Kylili, A., Afxentiou, N., Georgious, L., Panteli, C., Georgali, P. Z. M., Panayidou, A., et al. (2020). The Role of Remote Working in Smart Cities: Lessons Learnt From COVID-19 Pandemic. *Energy Sources, Part A: Recovery, Utilization, and Environmental Effects, 1*, 1–16. doi: 10.1080/15567036.2020.1831108
- Malta, M. (2004). Stress at Work, a Concept in Stress Human Factors Limited. *Business Psychology Strategy Development, 33*(6), 125-133.
- Meiryani, N., Koh, Y., Soepriyanto, G., Aljuaid, M., & Hasan, F. (2022). The Effect of Transformational Leadership and Remote Working on Employee Performance During COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology, 13*, 919631. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.919631>
- Meiryani, Nelviana, Koh, Y., Soepriyanto, G., Aljuaid, M., & Hasan, F. (2022). The Effect of Transformational Leadership and Remote Working on Employee Performance During COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology, 13*, 919631. 1-13. doi: 10.3389/fpsyg.2022.919631
- More, R. (2024). *The Impact of Remote Working on Mental Health: Pros and Cons*. Horton International. <https://hortoninternational.com/>.
- Nakhod, S., Voytsekhovska, Y., Otroshchenko, N., Gavrilko, T., Zheludenko, M., Mikheev, A., & Vynnyk, T. (2020). The Basic Questions of Motivation of Employees Working in a Remote Mode. *Journal of Critical Reviews, 7*(11), 1657-1660
- Olafsen, A. H., Deci, E. L., & Halvari, H. (2018). Basic Psychological Needs and Work Motivation: A Longitudinal test of Directionality. *Motivation and Emotion, 42*(2), 178-189. doi:DOI:10.1007/s11031-017-9646-2
- Oludayo, O. A., Falola, H. O., Obianuju, A., & Demilade, F. (2018). Work-Life Balance Initiative as a Predictor of Employees' behavioural Outcomes. *Academy of Strategic Management Journal, 17*(1), 1-17.
- Orlandi, L. B., Veglianti, E., Zardini, A., & Rossignoli, C. (2024). Enhancing Employees' Remote Work Experience: Exploring the Role of Organizational Job Resources. *Technological Forecasting and Social Change, 199*, 123075. 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.123075>
- Pekerşen, Y. (2020). Bireysel Performansın İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research, 7*(1), 56–76. doi:10.31771/jtr.2020.54
- Petty, A. (2017). *Rethinking Remote Work*. Atlantic Media. doi:10.1108/ER-08-2012-0059
- Pitkänen, T. T. (2021). *Leading and Motivating Employees in a Remote Work Environment*. (Bachelor's Thesis), The Permanent Address of the Publication is, Tampereen Ammattikorkeakoulu Tampere University of

- Applied Sciences Degree Program in International Business Human Resource Management and Leadership.
- Prasad, K. D. V., Vaidya, R., & Rani, R. (2023). Remote Working and Occupational Stress: Effects on IT-Enabled Industry Employees in Hyderabad Metro, India. *Frontiers in Psychology, 14*, 1-13.1069402. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1069402>
- Pura, J. J. (2022). Linking Motivation and Employee Engagement Through Gamification in Remote Working. *International Journal of Academic and Industry Research, 3*(1), 52-69. DOI: 10.53378/352857
- Ralph, P., Baltes, S., Adisaputri, G., Torkar, R., Kovalenko, V., Kalinowski, M., ... & Alkadhi, R. (2020). Pandemic Programming: How COVID-19 Affects Software Developers and How Their Organizations Can Help. *Empirical Software Engineering, 25*, 4927-4961. doi: 10.1007/s10664-020-09875-y.
- Rañeses, M. S., Bacason, E. S., & Martir, S. (2022). Investigating the Impact of Remote Working on Employee Productivity and Work-life Balance: A Study on the Business Consultancy Industry in Dubai, UAE. *International Journal of Business & Administrative Studies, 1*, 63-81. doi:<https://dx.doi.org/10.20469/ijbas.8.10002-2es>, 8(2).
- Rentzios, C., & Karagiannopoulou, E. (2021). Rethinking Associations Between Distal Factors and Learning: Attachment, Approaches to Learning and the Mediating Role of Academic Emotions. *Psychology 12*, 899–924. doi: 10.4236/psych.2021.126055
- Rizal, O., Suhadak, M., & Kholid, M. (2017). Analysis of the Influence of External and Internal Environmental Factors on Business Performance: A Study on Micro Small and Medium Enterprises (MSMEs) of Food and Beverage. *Russian Journal of Agricultural and Socio-Economic Sciences, 66*(6), 47-56. DOI: <https://doi.org/10.18551/rjoas.2017-06.05>
- Safri, S. M., Salleh, M. A. A., & Salleh, M. S. M. A (2024). *Study on Remote Working of Employee Motivation and Productivity*. 14(8), 3059-3071. DOI:10.6007/IJARBS/v14-i8/21645
- Sandoval-Reyes, J., Idrovo-Carlier, S., & Duque-Oliva, E. J. (2021). Remote Work, Work Stress, and Work-Life During Pandemic Times: A Latin America Situation. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(13), 7069. 1-12. <https://doi.org/10.3390/ijerph18137069>
- Shimura, A., Yokoi, K., Ishibashi, Y., Akatsuka, Y., & Inoue, T. (2021). Remote Work Decreases Psychological and Physical Stress Responses, But Full-Remote Work Increases Presenteeism. *Frontiers in Psychology, 12*, 1-10. doi: 10.3389/fpsyg.2021.730969.

- Song, Y., & Gao, J. (2020). Does Telework Stress Employees Out? A Study on Working at Home and Subjective Well-Being for Wage/Salary Workers. *Journal of Happiness Studies*, 21(7), 1-28.
- Van Soom, C., & Donche, V. (2014). Profiling First-Year Students in STEM Programs Based on Autonomous Motivation & Academic Self-Concept and Relationship With Academic Achievement. *PloS one*, 9(11), e112489, 1-13. doi: 10.1371/ journal.pone.0112489
- Vander Elst, T., Verhoogen, R., Sercu, M., Van den Broeck, A., Baillien, E., & Godderis, L. (2017). Not Extent of Telecommuting, But Job Characteristics as Proximal Predictors of Work-Related Well-Being. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 59(10), e180-e186. DOI: 10.1097/JOM.0000000000001132
- Viktorovich, K. E., Rozentsvaig, A. I., Bakhteeva, E. I., Soshnikova, I. V., Sherpaev, V. I., & Novikova, Y. A. (2020). The Development of Remote Workers With Disability for Entrepreneurship System. *Journal of Entrepreneurship Education*, 23(1), 1-10.
- Virtanen, M. (2020). *The Impact of Remote Working on Employees' Work-Motivation & Ability to Work*. Metropolia University of Applied Sciences Bachelor of Business Administration International Business and Logistics Bachelor's Thesis, 1-54.
- Virtanen, M. (2020). *The Impact of Remote Working on Employees' Work-Motivation & Ability to Work*. (Bachelor's Thesis), Metropolia University of Applied Sciences Bachelor of Business Administration International Business and Logistics
- Ward, H. (2017). *The Impact That Working From Home Has on the Overall Motivation and Performance Levels of Employees Working Within a Banking Organisation* (Doctoral dissertation), Dublin, National College of Ireland.
- Yan, H., & Xie, S. (2016). How Does Auditors' Work Stress Affect Audit Quality? Empirical Evidence From the Chinese Stock Market. *China Journal of Accounting Research*, 9(4), 305-319. https://doi.org/10.1016/j.cjar.2016.09.001

Evliya Çelebi'nin Seyahatname'sinde Karadağ

Hasan KAYA

Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Klasik Türk Edebiyatı, ORCID: 0000-0001-9244-3113, hasankaya@nku.edu.tr.

Özet: Evliya Çelebi, *Seyahatname*'nin 6. cildinde 1661-1664 yılları arasındaki seyahatlerinde Karadağ şehirlerinden bazılarını da anlatmıştır. 1661'de Balkanlara giden bu coğrafyada uzun süre kalan Evliya Çelebi pek çok yer gezmiştir. Arnavutluk üzerinden Karadağ'a seyahat etmiş, İşkodra'dan (Arnavutluk İskenderiye'si) sonra 1662 yılında bugün Karadağ'ın başkenti olan Podgoritsa'ya gitmiştir. Önce Podgoritsa Kalesi'ni anlatıp kalenin Fatih Sultan Mehmet tarafından yapıldığını belirtir. Halkını benzetmelerle tasvir ettikten sonra buranın 300 haneli bir yerleşim yeri olduğundan söz etmiştir. Podgoritsa'da Fatih Camii, buğday ambarları, cebehane, toplar ve su sarnıçları olduğundan söz eder. Evliya Çelebi Podgoritsa'dan Karadağ'ın Kotur şehrine gitmek istese de çatışma ortamından dolayı kendisine izin verilmediğini belirtir. Bunun üzerine Podgoritsa'nın kuzeyinde yarım saatlik mesafede bir tepeye çıkarak Kotur Kalesi'nin özelliklerini kaydeder. Ardından Podgoritsa'dan güneye giderek Budva Kalesi'ni anlatır. Budva'nın Venedik kalesi olduğunu belirtir. Evliya Çelebi Budva'dan sonra Bar Kalesi'ne gelmiş ve orayı anlatmış ve buranın Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildiğini belirtmiştir. Buradan Ülgün'e (Ulciņ) geçmiş

Kaynakça

- Ademi, Rahman (2012), “Karadağ Vakıfları: Hukuksal Perspektif”, Balkanlarda Osmanlı Vakıfları ve Eserleri Uluslararası Sempozyumu, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- İlgürel, Mücteba (1995), “Evliya Çelebi”, *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XI: 529-533.
- Kahraman, Seyit Ali (2010), *Günümüz Türkçesiyle Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi*, VI, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kırel, Machiel (2007), “Podgorica”, *DİA*, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XXXIV: 306-307.
- Kırel, Machiel (2019), “Taşlıca”, *DİA*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ek-2: 580-582.
- Pepiç, Adnan (2005), “Podgorica’nın Kısa Bir Tarihçesi”, *OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Der-gisi*, 18: 273-283.
- Temizer, Abidin ve Marijan Premović (2019), “Evliya Çelebi Seyahatnamesi’nde Kotor, Budva, Bar, Ülgün Şehirleri”, VII. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Akademik Çalışmalar Sempozyumu 15-17 Kasım 2019, Ankara, Türkiye, Tam Metin Bildiriler Kitabı (Sosyal Bilimler), Ankara: Asos Yayınevi.

Bir Koleksiyoner Portresi; Orhan Karadoğan

Hülya KÜPÇÜOĞLU

Doçent, Topkapı Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Resim Bölümü ORCID: 0000-0001-9380-8639 hulyakupcuoglu@topkapi.edu.tr (Assoc, Topkapı University Faculty of Fine Arts, Design and Architecture, Department of Painting, ORCID: 0000-0001-9380-8639 hulyakupcuoglu@topkapi.edu.tr).

Özet: Elektrik-Elektronik Mühendisi olan Orhan Karadoğan tanınmış koleksiyonerlerimizden birisidir. 1992 yılında Orhan Taylan resmi satın alarak koleksiyonerliğe adım atmıştır. Altı yıl hiç resim satın almamıştır. Ancak 1997 yılında Orhan Karadoğan bir dönüm noktası yaşayarak eşi Emel Karadoğan ile birlikte koleksiyonerliğe kararlı bir şekilde başlamıştır. Pandemi döneminde birçok sanatsal etkinlik online olarak yapılmış veya sanat galerilerinin belli saatlerde açılması ile izleyici/eser buluşması sağlanmıştır. Küresel sağlık krizinin getirdiği belirsizlik ve izolasyon, Orhan Karadoğan’ı da etkilemiş ve ona farklı bir perspektiften düşünme ve koleksiyonculuk yolculuğunu daha yaratıcı bir şekilde sürdürme fırsatı sunmuştur. Bu dönemde, dijital platformlar üzerinden yapılan duyurularla çeşitli yarışmalar düzenlemiştir. Bu etkinliklerde amaç, pandemi döneminde evde oturmak zorunda olan sanatçılara destek olmaktır. “İF-Art Resim Yarışması” veya “Öğretmenimle Elele” gibi projelere yoğun ilgi gösterilmiştir. Bir seçici kurul eşliğinde oylanan eserlere çeşitli ödüller verilmiştir. Karadoğan, bu projelerle hem sanatçıyı

Kaynakça

- Arslan, Asuman Aytek -Kurtoğlu, Sibel, 2022, Pandemi Döneminde Sanat Ortamlarının Dönüşümü, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC, July 2022 Volume 12 Issue 3, p.577-586
- Deniz, Nergis; 2021, Pandemi ve Sanat, I. Uluslararası Sanat Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı (IARTSYMP_Tam_Metin_Bildiri_Kitabi.pdf)
- Erten, Oğuz; 2017 Türkiye’de Sanat Koleksiyonculuğu, Galeri Baraz Yayınları, İstanbul
- Karadeniz, Ceren; 2019, Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu, Ebru Nalan Sülün, (Yayın Kritiği) Journal Of International Museum Education (Uluslararası Müze Eğitimleri Dergisi), Vol 1, No1, 89-92
- Küpçüoğlu, Hülya; 2021 Çağdaş Sanat Söyleşileri 2, Anima Yayınevi, İstanbul
- Serpil, Seçil; 2006, Türkiye’de 1950 sonrası Görsel Sanatlar Koleksiyonculuğunun Gelişimi, İTÜ Sanat Tarihi Yüksel Lisans Tezi, Danışman Ayla Ödekan
- Sülün, Ebru Nalan; 2019, Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu, Hayalperest Yayınevi, İstanbul

İnternet Kaynakları

- https://art.if.com.tr/?page_id=23645 (22.11.2024 saat:17:00)
- Projeler – Emel – Orhan Karadoğan Koleksiyonu (22.11.2024 saat:17:15)
- <https://www.art.if.com.tr> (22.11.2024 saat:17:30)

Kafkaslardan Balkanlara “Kızan” Kelimesinin Serüveni

Mehmet Oğuzhan KUŞOğLU

Dr. Öğretim Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Anabilim Dalı, 0000-0001-8658-1456, mokusoglu@nku.edu.tr

Özet: Tarihî ve Çağdaş Türk yazı dillerinde aile ve akrabalık adlarını inceleyen çalışmaların sayısı oldukça fazladır. En eski metinlerden başlayarak günümüzde konuşulup yazılan Türk lehçelerine kadar “çocuk” anlamına gelen kelimelerin çeşitliliği de dikkat çekici bir husustur. Gerek Türkiye’de gerekse de Türk dünyasının birçok bölgesinde bu anlama gelen “Bala”, “Uşak” gibi sözcüklerin benzer ve farklı telaffuzlarla yer aldđı bilinmektedir. Bu sözcüklerin biri de Türkiye Türkçesinin Anadolu ve Rumeli ağızları ile Azerbaycan Türkçesi ağızlarında kullanılan “Kızan” kelimesidir. Türkiye Türkçesi ağızlarında genellikle “çocuk”, “erkek çocuk”, “delikanlı” gibi anlamları içeren “Kızan” kelimesinin “aile” anlamına da geldiği bilinmektedir. Azerbaycan Türkçesi ağızlarında söz konusu kelime her iki anlamda da (çocuk ve aile) yaşamaktadır. Kelimenin kökeni hakkında muhtelif etimolojik sözlüklerde farklı açıklamalar yer aldđını görmekteyiz. Bu açıklamaların en yaygın olanı şüphesiz, kelimenin Türkçe kökenli olup “kız” sözcüğüne Eski Türkçede çokluk fonksiyonuna sahip isimden isim türeten “+an” ekinin eklenmesiyle türetilmiş olduğu yönündedir. Bununla birlikte, birtakım araştırmacılar, yazmış oldukları kökenbilim sözlüklerinde, söz konusu kelimenin

Kaynakça

- Açaryan, H. (1913). *Hayeren Gawarrakan Barraran*. Tiflis.
- Açaryan, H. (1971-1979). *Hayeren Armatakan Barraran*. Yerevan.
- Ahmetbeyoğlu, A. (2003). *Hanlıktan Çarlığa Bulgar Türkleri Tarihi*. Yayın No: 1514. İstanbul: Bilgeoğuz.
- Arısoy, İ. (2010). *Gürcüce-Türkçe Sözlük*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 1010, Ankara.
- ARS (*Armyansko-Russkiy Slovar'*) (1987). Akademiya Nauk Armyanskoy SSR İnstitut Yazıka İm. R. Açaryana. Yerevan: İzdatel'stvo Akademiya Nauk Armyanskoy SSR.
- Atayev, B.M. (1996). *Samouçitel' Avarskogo Yazıka*. Rossiyskaya Akademiya Nauk Dagestanskiy Nauçny Tsentrl İnstitut Yazıka, Literatürü i İsskustvo İm. G. Tsadası, Mahaçkala.
- Aydemir, H. (2018). "Çocuk" Sözcüğünün Etimolojisi Üzerine. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, Ekim, Sayı: 12, s. 1-18.
- Ayverdi, İ., Topaloğlu, A. (2007). *Kubbealtı Lugatı-Türkçe Sözlük*. Çalışma Grubu: Dr. Fahrünnisa Bilecik, Dr. Nevnihal Bayar, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.
- ADİL (*Azerbaycan Dilin İzahlı Lüğeti*) IV Cild. (1964-1978). Bakı: Azerbaycan SSR Elmler Akademiyası Nesimi Adına Dilçilik İnstitutu.
- Azerbaycan DİYalektoloji Lüğeti*. (1999). Azerbaycan Elmler Akademiyası Nesimi Adına Dilçilik İnstitutu-Türk Dil Kurumu, Ankara.
- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 528.
- Barlas, C. (2001). *Türkçe-Avarca-Rusça/Avarca-Türkçe-Rusça Sözlük (Turetsko-Avar-Russkiy/Avar-Turetsko-Russkiy Slovar')*, Redaktör: Rusya İlimler Akademisi, Dağıstan İlim Merkezi, Dil Edebiyat ve Sanat Enstitüsü'nden Doç. Dr. Ahmed Murtaza Ali, İstanbul.
- Bolğanbayev, E., Kaliyev, B., Bizakov, S., Osmanova, A., Dewletkulov, Ş., Jürsinova, M., Nurgaziyeva, G. (1999). *Kazak Tilinin Sözdigi*. Almatı.
- Caferoğlu, A. (1957). "Etimolojik Araştırma Denemeleri", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, s. 1-11, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınlarından 165, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Cantürk, S. (2013). *Türk Dilinin Kuzey Kafkas Dillerinden Avarcaya Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Doç. Dr. İsmail Doğan, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Cidalayev, N. S. (1990). Tyurkizmi v Dagestanskiy Yazıkah-Opıt İstoriko-Etimologičeskogo Analiza. Moskva: Nauka.

- Clauson, Sir G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish*. Oxford University. XLVIII. Oxford.
- Dankoff, R. (1995). *Armenian Loanwords in Turkish*. Harrassowitz Verlag, Wiesbaden.
- Dankoff, R. (2004). *Evlüya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü*. Katkılarıyla İngilizceden Çeviren: Semih Tezcan. Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 37. İstanbul.
- Doğan, İ. (1995). "Dağıstan Avarcasında Türkçe Alıntı Kelimeler ve Avarların Türklüğü Meselesi", *Birleşik Kafkasya*, Sayı: 1, s. 11-15, İstanbul.
- Duman, M. (1997). "Oğlan Kelimesi ve Gençlik Kavramı Üzerine". *Türkiyat Mecmuası*, Cilt: 20, s. 113-130.
- Erdal, M. (1991). *Old Turkic Word Formation, A Functional Approach to the Lexicon I-II*. Wiesbaden, Otto Harrassowitz.
- Erdal, M. (2004). *A Grammar of Old Turkic*. Leiden-Boston: Brill.
- Eren, H. (1942). "A Török Magánhangzóváltakozások", *Nyelvtudományi Közlemények-LI*, s. 356-373).
- Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara.
- Eren, H. (1995). "Türkçedeki Ermenice Alıntılar Üzerine", *Türk Dili*, s. 859-904.
- Ergin, M. (2021). *Dede Korkut Kitabı I-II Giriş-Metin-İndeks-Gramer-Tıpkıbasım*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 169/219.
- Gabain, A. von (2003). *Eski Türkçenin Grameri*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gaydarci G. A., Koltsa E. K., Pokrovskaya L. A., Tukan B. P. (1973) *Gagauzça-Rusça-Moldovanca laflık/Gagauzsko-Russko-Moldavskiy slovar'*. Pod Redaktsiyey: N. A. Baskakova. Moskva: İzdatel'stvo Sovetskaya Ensiklopediya.
- Georgiadis, P. (1974). Die Lautlichen Veraderungen der Türkischen Lehnwörter im Griechischen. (Inaugural-Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Philosophischen Fakultät der Ludwig-Maximilian Uni. zu München)-Basılmamış doktora tezi, Münih, 1974, 331 s.
- Gökay, O. Ş. (1994). "Dede Korkut", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 9, s. 77-80.
- GRS (*Gruzinsko-Russkiy Slovar'*). (1950). Sostavili: G. S. Ahvlediani i V. T. Topuria, Gosudarstvennoe İzdatel'stvo Gruzinskoy SSR. Tbilisi (Tiflis).
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 911, Ankara.

- Hazar, M. (2012). “Türk Dilinde Çocuk ve Genç”, *Dicle Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi*, Diyarbakır.
- İlker, A. (2011). *Un, Ufak ve Uşak Kelimeleri Üzerine*. Turkish Studies, Volume: 6/1, Winter: 2011, s. 197-202.
- Jirkov, L.İ. (1936). *Avarsko-Russkiy Slovar*’. Ogiz RSFSR, Moskva.
- KT (*Kamûs-ı Türki*). (1901). Şemseddin Sâmî.
- Karaağaç, G. (2008). *Türkçe Verintiler Sözlüğü*. Türk Dil Kurumu.
- DLT (*Kâşgarlı Mahmûd Divânü Lûgati’t-Türk*). (2005). Kabcacı Yayınevi, İstanbul.
- Kazak Tilining Sözdigi*. (1999). Almatı: Dayk Press Baspası, Korkemded.
- Kırgız Tilinin Tüshündürmө Sөzdügü*. (1969). Kırgız SSR İlimler Akademiyası Til Jana Adabiyat İnstitutu. Frunze: Mektep Basması.
- Kırzoğlu, F. (1992). *Yukarı-Kür ve Çoruk Boylarında Kıpçaklar*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları: VII. Dizi-Sayı: 121.
- Koç, K., Bayniyazov, A. ve Başkapan, V. (2003). *Kazak Türkçesi Türkiye Türkçesi Sözlüğü*. 489, Sözlük 13, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Korkmaz, Z. (2019). *Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Meninski, F.M. (1680). *Thesaurus Linguarum Orientalium Turcicae, Arabicae, Persicae*, Vienna, Austria.
- Mollova, M. R. (2003). *Doğu Rodop Türk Ağzlarının Sözlüğü*. İnceleyenler: Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları: 721.
- Nadelyayev, V.M., Nasilov, D.M., Tenişev, E.R., Şçerbak, A.M. (1969). *Drevnetyurkskiy Slovar*’, Leningrad.
- Nişanyan, S. (2012). *Sözlerin Soyağacı-Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Oraltay, H., Yüce, N., Pınar, S. (1984). *Kazak Türkçesi Sözlüğü*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı.
- ÖDİL (*Özbek Tilining İzohli Luğati*). (1981). Akademiya Nauk Uzbeks-koy SSR-İnstitut Yazıka i Literatürü İmeni A. S. Puşkina. Moskva: İzdatel’stvo Russkiy Yazık.
- Özden, M., Doğan, L., Bayraktar, F. S. (2018). *Trakya Ağzları Sözlüğü I-II-III*. Edime: Trakya Üniversitesi Yayınları No: 192.
- Quliyev, E., Eliyeva, N. (2017). *Naxçıvan Dialekt ve Şivelerinin Lüğeti*. Naxçıvan.
- Sevortyan, Ye. (1997). *Etimolojiçeskiy Slovar’ Tyurkskih Yazıkov*. Moskva.
- Şimşek, A. (2020). *İskeçe İli Ağzları*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.

- TS (*Tarama Sözlüğü*). (1996). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 212, Ankara.
- Tavkul, U. (2002). “Kafkas Dillerinde Türkçe Kelimeler”, *Türkler*, Cilt: 20, s. 588-593, Ankara.
- Tavkul, U. (2007). “Adige (Çerkes) Dilinde Bulgar Türkçesi Alıntı Sözcükler Üzerine”, *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, Cilt:4, Sayı:2, s. 104-115, Ankara.
- Tekin, T. (1987). *Tuna Bulgarları ve Dilleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları: 530.
- Tekin, T. (1988). *Volga Bulgar Kitabeleri ve Volga Bulgarcası*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 531.
- Tekin, T. (1993). *Hunların Dili*. Ankara: Doruk Yayınları.
- Tietze, A. (2016). Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Luğati, Dördüncü Cilt: K-L. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi TÜBA, TÜBA Yayın Editörü: Semih Tezcan.
- TrS (*Türkçe Sözlük*). (1998). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 549, Ankara.
- DS (*Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü VIII*). (1993). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları, Sayı: 211/8, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- TmTS (*Türkmence Türkçe Sözlük*). (1995). Hazırlayanlar: Talat Tekin, Mehmet Ölmez, Emine Ceylan, Zuhâl Ölmez, Süer Eker. Yayımlayan: Mehmet Ölmez. Ankara: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi: 18.
- Yudahin, K.K. (1998). *Kırgız Sözlüğü Cilt: 2 (K-Z)*. (Çeviren: Abdullah Taymas). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 121, Ankara.
- Zahidoğlu, V. (2001). “Kitab-ı Dede Korkut’taki Bazı Kelimeler Üzerine”, *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Erzurum, Sayı: 16, s. 1-11.
- İnternet kaynakları:**
- Bararan (<https://bararan.am/%D5%AD%D5%AB%D5%A6%D5%A1%D5%B6>)
- Wikipedia (<https://ka.wikipedia.org/wiki/%E1%83%AE%E1%83%98%E1%83%96%E1%83%90%E1%83%9C%E1%83%98>)

Savaş Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme: I. Kosova Meydan Muharebesi (1389)

Ökkeş NARİNC* & İsmail HANİF**

* Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, onarinc@nku.edu.tr. ORCID: 0000-0002-9486-8956.

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, ismailhanifmk@gmail.com, ORCID: 0009-0008-4258-2981.

Öz: I. Murad dönemi, Osmanlıların beylik statüsünden çıkarak devlet olma sürecinin başladığı bir döneme işaret eder. Bu dönemde Türklerin temel hedefi, Rumeli'yi ele geçirip Balkanlara yerleşmek ve İstanbul'u fethederek Boğazlar üzerinde kontrol sağlamaktır. Avrupa ve Sırlar için ise Türklerin Rumeli'de hızla yayılması, başlangıçta Balkan, daha sonra ise Avrupa devletlerini tehdit etmekteydi ve bu sebeple Osmanlı'nın ilerleyişini durdurmak gerekliliği ortaya çıkmıştı. Osmanlı egemenliğinden kurtulma fırsatı bekleyen Sırp Despot Lazar, 1387'de Türk akıncılarını Ploşnik'te mağlup ederek Balkanlarda Türklere karşı bir ittifak kurmayı başarmıştı. Başlangıçta bir Sırp ayaklanması şeklinde olsa da Avrupa devletlerinin teşvik ve kışkırtmasıyla Haçlı Seferini andran birçok devletin katıldığı sayıca üstün bir müttefik ordunun Osmanlı Devleti'ne karşı giriştiği önemli bir savaşa dönüşmüştür. Sekiz saat süren bu savaş, Osmanlı Devleti'nin kesin zaferiyle sonuçlanmış; Balkanlara yeni bir siyasal ve sosyal yapı kazandıran Türk hâkimiyetinin kurulmasında bir dönüm noktası olmuştur.

Anahtar Kelimeler: I.Kosova Savaşı, Kosova Zaferi, Balkanlar'da Türk Hâkimiyeti.

Kaynakça

- Ağırakça, Ahmet. «I. Kosova Savaşı ile İlgili Kaynaklar.» *I. Kosova Zaferinin 600. Yıl Dönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1992. 21-27.
- Aktepe, Münir. «Kosova.» *TDV İslam Ansiklopedisi 26. Cilt* içinde, 216. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 2002.
- Bataille, Avril D. *Dei Kosova*. Paris, 1868.
- Baymak, Osman. *Sultan Murat Hüdavendigâr ve Birinci Kosova Savaşı*. Prizren: Bay Yayınları, 2012.
- Bey, Feridun. *Mecmua-ı Münşeat-ı Selâtin*. İstanbul: Ahmet Vahit, c. I, İstanbul, 1274 (1858), 1858.
- Danişment, İsmail Hami. *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. İstanbul: İstanbul Türkiye Yayınları, 1971.
- Egemen, Rahmi, ve Hazım İşgüven. *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi Osmanlı Devri I. Kosova Meydan Muharrebisi (15 Haziran 1389) III. Cilt I. Kısım Eki*. Ankara: Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, 1987.
- Müderrişoğlu Fatih, ARSLAN Çetin. «Osmanlı Sanatının Mali Kaynakları.» *FSM Vakfı Üniversitesi Akademik Arşiv Sistemi*. 1998. <https://acikerisim.fsm.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11352/562/M%FCderriso%20lu&Arslan.pdf?sequence=1>.
- Fırat, Oytun Ayberk. «Çağdaş Sırp ve Dubrovnik Kayıtlarına Göre I. Kosova Savaşı.» *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2021: 83-96.
- Gibbons, Herbert Adams. *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu, Çev. Ragıp Hulusi*. Ankara: Altınordu Yayınları, 1998.
- Gül, Mehmet. «Sultan I. Murad Döneminin Siyasi Olayları Devlet Teşkilatı, İlim ve Kültür Hayatı.» *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Şanlıurfa, 2019.
- Halaçoğlu, Yusuf. «Kosova Savaşı.» *I. Kosova Zaferinin 600. Yıl Dönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1992. 29-33.
- Hammer, Baron Joseph Von Purgstall. *Büyük Osmanlı Tarihi. haz. Mümin Çevik ve Erol Kılıç. 1. bs*. İstanbul: Üçdal Yayınları, 1992.
- İnalçık, Halil. «Stefan Duşan'dan Osmanlı İmparatorluğu'na 15. Asırda Rumeli'de Hristiyan Sipahiler ve Menşeleri.» *Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi, 2.Baskı* içinde, yazar Halil İnalçık, 162. İstanbul: Eren Yayınları, 1996.
- Kemal, Namık. *Osmanlı Tarihi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2005.
- Malcolm, Noel. *Bosna, Türkçesi: Aşkın Karadağlı*. İstanbul: Om Yayınevi, 1999.

- Neşri. *Kitab-ı Cihannüma, Neşreden. Faik Reşit Unat ve Mehmet A. Köymen, c. I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1957.
- Oğuzoğlu, Yusuf. «Balkanlarda Osmanlı Hakimiyeti.» *Yeni Türkiye Rumeli Balkanlar Özel Sayısı 1*, Mart-Haziran 2015: 592-605.
- Reinert, Stephen W. «A Byzantine Source on the Battles of Bileća (?) and Kosovo Polje: Kydones.» *Studies in Ottoman History* içinde, yazar V.L. Ménage, 396-398. Gorgias Press, 2010.
- Yavuzcan, Gaye. «Realiteden Mite: Kosova Savaşı ve Efsanesi (1389).» *Uluslararası Balkan Tarihi ve Kültürü Sempozyumu Bildiriler Cilt I. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayınları, 2017. 103-118.*

Bir Güç ve Kimlik Şekillendirme Aracı Olarak Dil

Selma ELYILDIRIM

Prof.Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları
Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, selmaelyildirim1@gmail.com, ORCID: 0000-
0002-8216-7650.

Özet: Bu çalışma, J.M. Coetzee'nin Daniel Defoe'nun *Robinson Crusoe* adlı eserini postkolonyal söylem perspektifinden yeniden yorumladığı *Foe* adlı romanında sunulan dil felsefesini incelemektedir. Romanda dil ve hikâye anlatımına içkin olan güç dinamikleri sorgulanmaktadır. Dilin kimliği, otoriteyi ve marjinalleştirilmiş seslerin temsilini şekillendirdiği tartışılmaktadır. Susan Barton, Defoe'nun orijinal eserinde sessiz olarak sunulan Cuma'nın hikâyesi üzerinde kendi anlatı otoritesini kurmaya çalışan ana karakterdir. Coetzee, iletişimin karmaşıklığını ve temsil politikalarını sergilemek için üstkurmaca bir yaklaşım kullanır. Susan'ın Cuma'nın hikâyesini geri alma girişimleri, dilsel tahakkümün sömürgeci mirasına karşı yöneltilen eleştirilerdir. Susan ile Defoe ve Cuma karakterleri arasında parçalı ve tartışmalı diyaloglar vardır. Bunlar, dilin gerçek deneyim ve anlayışı aktarmadaki sınırlılıklarını ortaya koymak için dahil edilmiştir. Konuşmacı ve dinleyici arasındaki uçurum da vurgulanmaktadır. Ayrıca, romanda Susan ve Friday'nin sessizliği keşfetmesi, dilin insan deneyiminin derinliğini, özellikle de sömürgeci güç yapıları tarafından marjinalleştirilmiş insanlar için yakalayamayacağı fikrini vur-

Kaynakça

- Bhabha, Homi K. *The Location of Culture*. Routledge, 1994.
- Coetzee, John Maxwell, *Foe*. Çev. İrem Sağlam, Sia, 2021.
- Fanon, Frantz, *Black Skin, White Masks*. Grove Press, 1967.
- Karmım, Rawae, “Whose Truth?” – A Postmodern Postcoloniality A Textual Analysis of Foe by J. M. Coetzee, *Journal of Applied Language and Culture Studies*, Sayı 5, 2022, ss. 123-139.
- Madhok, Seema Colonialism and Feminism in J. M. Coetzee’s Foe: Issues of Representation through “Voice” and “Silence”, *Research Journal of English Language and Literature* (RJELAL), Cilt. 4, Sayı. 4, 2016, ss. 428-437.
- McDonald, Peter, J. M. Coetzee and the Problem of Language. *Postcolonial Text*, Cilt. 3, Sayı. 1, 2007, ss. 18-34.
- Said, Edward, *Orientalism*. Pantheon Books, 1978.
- Sıddıqui, Zeba, Crusoe in Post-Colonial Times: An analysis of Foe by Coetzee, *International Journal of English Language, Literature and Humanities*, Cilt. 2, Sayı: 2, ss. 456-460.
- Wang, Wannan, Susan Barton’s Voice and Friday’s Silence from the Perspective of Post-Colonialism in *Foe*. *Open Journal of Social Sciences*, 11, 2023, 228-236.

D. H. Lawrence’ın Lady Chatterley’s Lover Romanında Dil Kullanımı Aracılığıyla Sosyal Sınıf Ayrımı

Selma ELYILDIRIM

Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, selmaelyildirim1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8216-7650.

Özet: Bir dili konuşan kişinin ürettiği dil biçimleri, o kişinin sosyal tabakasını belirlemek için önemli bir ipucudur. Sözcüklerin telaffuzu, sözcük seçimleri, dil gibi diyalektik özellikler, sosyal sınıfla ilgili yargılarda bulunmada önemlidir. Bu gerçeği akılda tutarak bu çalışma, D.H. Lawrence’ın *Lady Chatterley’s Lover* adlı eserinde sosyal sınıfların ayırt edici bir özelliği olarak dilin rolüne odaklanmaktadır. Yirminci yüzyılın başlarında İngiltere’de geçen romanda ele alınan pek çok konudan biri de katı sınıfsal ayrımlar ve bireylerin sosyal statülerine bağlı olarak maruz kaldıkları toplumsal kısıtlamalardır. Dil sadece bir iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda bilinçli olarak sınıfsal kimliğin bir göstergesi olarak da kullanılmaktadır. Karakterlerin konuşma kalıpları, sözlüksel öğeleri ve ifade biçimleri toplumsal konumlarını ve karşı sınıfla mücadelelerini yansıtır. Başkahraman Constance Reid, av alanı bekçisi Mellors ile etkileşiminde üst sınıfın temsilcisi olarak sunulur. Üst sınıf yetiştirilme tarzı ile yerel halkla gerçek bir bağ ve fiziksel yakınlık kurma arzusu arasında çatışma yaşamaktadır. Constance’ın görgülü ko-

Kaynakça

- Bourdieu, Pierre, *Language and Symbolic Power*. Harvard University Press, 1991.
- Bernstein, Basil, *Class, Codes and Control*. Routledge & Kegan Paul, 1971.
- Dong, Wang, The Role that Dialect Plays in Deepening the Theme of D. H. Lawrence's Works, *CS Canada, Studies in Literature and Language*, Cilt. 27, Sayı. 3, 2023, ss. 27-31.
- Edwards, John, *Language and Identity: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Harrison, Andrew, *The Life of D. H. Lawrence: A Critical Biography*, Wiley Blackwell, 2016.
- Labov, William, *The Social Stratification of English in New York City*. Center for Applied Linguistics, Washington, 1966.
- Labov, William, *Language in the Inner City*. University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1976.
- Labov, William *Principles of Linguistic Change. Cilt 1: Internal Factors, Cilt 2: Social Factors*. Blackwell, Oxford, 1994.
- Lawrence, David Herbert, *Lady Chatterley'nin Sevgilisi*, Çev. Akşit Gök-türk, Can Yayınları, 1982.
- Trudgill, Peter, *Accent, Dialect and the School*. Edward Arnold: Londra, 1975.
- Trudgill, Peter, *Sociolinguistic Variation and Change*. Edinburgh University Press, 2002.